

REMISSYTTRANDE

Datum
2021-06-23

Dnr
2021/2331

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.dom@regeringskansliet.se

Promemorian Förbättrad kontroll av ersättningsanspråk i brottmål där åtal inte har väckts

(Departementets diarienummer Ju2020/03627)

Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. I Justitiekanslerns uppdrag ingår att bevaka statens rätt och att medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet. Justitiekanslern utövar även tillsyn över domstolars och andra myndigheters beslut i frågor om rättshjälp och bevakar att ersättningar av allmänna medel till biträden inte överstiger vad som är skäligt.

Justitiekanslern är positiv till att kontrollen av biträdens ersättningsanspråk stärks i mål där åtal inte har väckts. Enligt förslaget ska det vara obligatoriskt att höra undersökningsledaren i sådana mål om ersättningsanspråket överstiger 100 000 kronor. För lägre anspråk ska undersökningsledaren höras om det behövs för att bedöma skäligheten i anspråket. Syftet är att skapa en flexibel regel där nyttan med att hämta in ett yttrande vägs mot det merarbete som det innebär.

I Justitiekanslerns särskilda granskning av den statliga kontrollen av ersättningar till rättsliga biträden den 18 januari 2021 (dnr 2020/6592) framhålls att åklagarens yttrande över kostnadsräkningar som överstiger 100 000 kronor är av stor betydelse för bedömningen av skäligheten av biträdens kostnadsanspråk. Justitiekanslern konstaterar också att det i ett betydande antal fall av de granskade ärendena förelåg brister, inte minst när det gällde domstolarnas fullgörande av skyldigheten att höra åklagare över ersättningsanspråken.

I promemorian saknas det en närmare utredning av ersättningsnivåerna för mål som skrivs av innan åtal väcks. Nivåerna skiftar naturligtvis beroende på målets karaktär, men man bör dock kunna utgå från att avskrivningarna av målen oftast sker så pass tidigt att anspråken sällan överstiger 100 000 kronor. Mot bakgrund av erfarenheterna från Justitiekanslerns särskilda granskning av ersättningar till rättsliga biträdena kan man befara att den i och för sig flexibla regel som föreslås beträffande lägre anspråk inte kommer att användas i önskvärd utsträckning.

Justitiekanslern förordar därför att nivån där det är obligatoriskt att höra undersökningsledaren sätts betydligt lägre än 100 000 kronor. Det skulle innebära en tydligare handlingsregel för domstolarna och skulle öka

förutsättningarna för ett så bra beslutsunderlag som möjligt i ett större antal fall. Justitiekanslern håller dock med om att det bör finnas en undre gräns för när det ska vara obligatoriskt att inhämta ett yttrande så att merarbetet och därmed kostnaderna för Sveriges Domstolar, Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten begränsas.

Ärendet har föredragits av Annika Grönlund. I ärendets beredning har även byråchefen Anneli Skoglund deltagit.

Mari Heidenborg

Detta yttrande har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.